

Rinze Ijbema - Zondag 7.

[1] Wanneer is mijn geloof goed genoeg? Ik heb best wel veel geloof, soms, en soms lijkt het ook bijna verdwenen. Wanneer is mijn geloof goed genoeg? De Catechismus heeft het over echt geloof, waar geloof. Ik denk dat ik dat vandaag kan vertalen naar: wanneer is mijn geloof goed genoeg? En wat ik je vanmiddag wil meegeven is dit: mik hier eens op en vergeet de rest... Ik wil dus proberen je een paar kernen mee te geven, waar het echt om gaat als het over geloven gaat. Maar ik wil als het kan ook graag wat lasten van je schouders nemen. Serieus. Want de vraag van 'wanneer is mijn geloof goed genoeg' kan ook iets zwaars voor je zijn, met allerlei vragen en zorgen die je zomaar weghouden bij waar het om gaat: geloven.

Laten we eerst afspreken waarover we het hebben, geloof. Geloof heeft, denk ik, drie kanten. **[2]** Bij geloof hoort kennis, wat je in je hoofd hebt; bij geloof hoort voelen, in je hart; en bij geloof hoort dat je dingen doet, je handen. Hoofd, hart, handen. De Catechismus heeft het in Zondag 7 over de eerste twee: echt geloven is zeker weten, hoofd, en vast vertrouwen, hart. En de handen komen pas verderop aan de beurt, vanaf Zondag 34, als het over de Tien geboden gaat. Maar ze horen er dus wel bij, in de Catechismus en helemaal in de Bijbel. Zoals Jakobus ergens schrijft: geloof zonder daden is dood.

1. Goed: wat moet je weten, dat je kunt zeggen dat je geloof goed genoeg is? **[3]** Wanneer weet ik genoeg? Ik weet niet of je het herkent, maar ik ben wel eens behoorlijk meningenmoe. Dat is raar, want een echte gereformeerde heeft van huis uit altijd overal een mening over. Eindeloze discussies over het gezag van de Bijbel en bij voorbeeld de schepping of over gereformeerde organisaties... Natuurlijk zijn er nog genoeg onderwerpen waar we vandaag over nadenken en we hebben ook wel een mening, maar het is net of we het gevoel hebben dat al die discussies ons niet verder helpen. En dan komt die Catechismus ons vertellen dat ik alles wat God in de Bijbel openbaart zeker moet weten. Dus weer discussiëren tot we zekerheid hebben?

Ja, of niet. Mijn voorstel: bij de kern beginnen. Mijn voorstel: naar Christus luisteren. Waar vind je de kern van zijn boodschap? Ga maar na: als Hij zijn werk bij ons begint, wat is dan zijn eerste boodschap? Je vindt het in Matteüs 4, 12-17. **[4]**

'12 Johannes de Doper werd gevangengenomen. Toen Jezus dat hoorde, ging hij terug naar Galilea. 13 Hij ging niet terug naar Nazaret, maar hij ging wonen in Kafarnaüm. Die stad lag bij het Meer van Galilea, in het gebied van Zebulon en Naftali.

[5] 14 Dat moest zo gebeuren, want de profeet Jesaja had gezegd: 15 «Luister, gebied van Zebulon en Naftali, tussen de Jordaan en de zee! Luister, Galilea, land van de ongelovigen! 16 Het volk leeft nu nog in het donker, maar het zal een stralend licht zien. **[6]** De mensen leven nu nog in het land van schaduw en dood, maar ze zullen leven in het licht.»

17 Vanaf dat moment begon Jezus het goede nieuws te vertellen aan de mensen. Hij zei: 'Dit is het moment om je leven te veranderen, want Gods nieuwe wereld is dichtbij.'

Dit is de kern van Jezus' boodschap: **[7]** Gods nieuwe wereld is dichtbij. Wat moet je weten zodat je geloof goed genoeg is? Alleen dit: God werkt aan een nieuwe wereld en die wereld is dichtbij. Alles wat God ons openbaart in de Bijbel vindt zijn vervulling in Jezus Christus. De boodschap van deze Jezus vat Hij zelf zo samen: Gods nieuwe wereld is dichtbij. Als je het niet meer weet, wat je allemaal moet geloven, wil je dan eens hier beginnen? Gods nieuwe wereld is dichtbij. En realiseer je dan voor de aardigheid waar Jezus deze boodschap het eerst verkondigde: in donker Galilea. Israëel was een uithoek in het Romeinse rijk, Galilea was een uithoek in Israëel. Je moet dus begrijpen: God heeft een plan voor een nieuwe wereld en sinds Christus bij ons was maakt Hij dat waar. Maar het feit dat het klein begint en steeds opnieuw klein kan beginnen, dat feit maakt de boodschap niet minder waar.

Ik volg Matteüs 4 voor de kern van Jezus' boodschap en ik vraag je niet alleen er op te letten waar Jezus zijn boodschap het eerst brengt, maar ook wat die boodschap betekent: licht. Zoals Jesaja het al gezegd had: 'Het volk leeft nu nog in het donker, maar het zal een stralend licht zien. De mensen leven nu nog in het land van schaduw en dood, maar ze zullen leven in het licht.' Ik geloof nooit dat het je lukt, om overal een afgeronde mening over te hebben. Ik geloof ook dat de logica van God, de boodschap van zijn nieuwe wereld, heel klein begint. Maar ik geloof ook dat het een verhelderende boodschap is: nu snap ik wie ik ben en wat mijn plek is.

En dat zie je dan als je tot je laat doordringen wat de boodschap eigenlijk is: Gods nieuwe wereld is dichtbij. Denk even na. Er is dus een oude wereld. Een rotwereld, soms. En hoe lang er ook al mensen zijn, elke keer als we opstaan vallen we weer. En geen filosofie, geen denksysteem, heeft ons echt verder geholpen of gaat ons verder helpen. Maar God heeft een boodschap voor je: 'Mijn nieuwe wereld,' zegt God, 'is dichtbij.' Nog even, en alles is nieuw. Dus: denk gerust na en denk veel na over wat je gelooft en wat dat betekent. Maar als het aankomt op wat je nou werkelijk moet

weten, begin dan steeds opnieuw bij Jezus Christus en het Rijk van God dat zo dichtbij is. Maak daar het anker van je denken van.

2. En ergens wil ik graag dat je daar ook begint als het over je hart gaat. Laten we eerlijk zijn: we hebben allemaal die honger naar het ervaren van God. Je wilt geraakt worden, je wilt zo graag geraakt worden door God. Je verlangt in de kerk naar muziek, die wat met je doet, naar preken, die je hart aanraken, naar andere christenen, met wie je je echt verbonden kunt voelen. Nu geeft de Catechismus, als het over je hart gaat, de voorzet dat het om het vertrouwen op vergeving gaat en op gerechtigheid en heil in eeuwigheid. Dat lijkt op het eerste gezicht wat beperkt (de ervaring van vergeving) en wat ver weg (in de eeuwigheid). Terwijl als ik inschat waar gelovende en niet-gelovende mensen vandaag naar verlangen juist heel dichtbij moet zijn en ook eigenlijk liever gisteren dan vandaag. Wat moet ik voelen?

Tijd om weer naar de Heer te luisteren, deze keer Matteüs 4, 23-25.

[8] '23 Jezus reisde rond in heel Galilea. In de synagogen gaf hij het volk uitleg over God. Hij vertelde het goede nieuws over Gods nieuwe wereld. En hij maakte alle mensen beter die ziek waren of pijn hadden.

[9] 24 Het nieuws over Jezus werd bekend in heel Syrië. De mensen brachten alle zieken naar hem toe, en Jezus maakte iedereen beter. Mensen met ziektes en pijn, mensen die een kwade geest in zich hadden, en mensen die niet konden lopen.

[10] 25 Een grote groep mensen ging met Jezus mee. Ze kwamen uit Galilea en Dekapolis. En ook uit Jeruzalem, uit Judea en van de overkant van de Jordaan.'

[11] Waarom dit stukje? Allereerst omdat je hier leest dat de boodschap van Jezus kennelijk over je hele leven gaat. Ik weet niet of je dit herkent, maar als het om mijn hart gaat, om wat ik voel, dan loop ik eigenlijk altijd rond met een zorgen-top drie. En zodra één van mijn zorgen weer eens onterecht blijkt te zijn schuift, floep, de volgende naar boven. Het kan van alles zijn, wat m'n vrolijkheid verduisterd: soms is het ziekte, soms is het familie, soms is het geld. Ik heb de sterke indruk dat de boodschap van Jezus met al die onderwerpen te maken heeft. Ik haal daar even woorden van Jezus uit Matteüs 11 bij: 'Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven. Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht.' Een pak van je hart.

Oké, maar wat moet je dan voelen, wil je kunnen zeggen dat je echt gelooft? Mijn antwoord: **[12]** voel het verlangen. Ik begrijp dat jouw hart graag een direct antwoord van God wil horen, een ervaring die niet valt te ontkennen. Dat is in elk geval wat mijn hart wil. Maar doe eens één stap terug en voel dat verlangen. Nee, deze wereld is niet af (God werkt aan een nieuwe wereld). En het feit dat jouw hart daar pijn van heeft, dat bewijst dat jij kind van God bent. Als jouw kinderen honger lijden – Heer, dit klopt toch niet? Als jij je eenzaam voelt – Heer, zo zijn we toch niet geschapen? Als God ver weg is – zo heeft Hij het toch niet bedoeld? Al die verlangens, het verlangen, heb je het? Oké, en dan... direct de leegte vullen met nog een film en nog een mislukte relatie en nog een wondermiddel? Nee. Ik verlang naar heelheid en dat verlangen bewijst dat ik een kind van God ben en ik ga dat oprechte verlangen niet vervuilen met namaak-bevrediging.

Naar God verlangen is genoeg. Naar Hem verlangen op al die momenten dat je hart onrustig wordt. Als Jezus vertelt dat de nieuwe wereld van God om de hoek staat, dan laat Hij zien dat het inhoudt dat hongerigen gevoed worden en gevangenen bevrijd en dat blinden zien en zieken genezen. Ja, dat betekent dat alles wat nog onaf is en kapot, bewijst dat het Rijk van God nog niet af is. Maar het betekent ook dat elke boterham op jouw bord en elke pil in je medicijnkast en elk bemoedigend woord van een goede vriend tekenen van de Geest zijn. En dan heb je die spanning: de ene keer zie je de zegen, de andere keer bid je je knieën kapot en gebeurt er niets. En je hart wordt zomaar koud. Vraag je dan opnieuw dit ene af: verlang ik nog naar die heelheid en dat alles gewoon goed is en vol vrede? Ja? Dan ben je een kind van God.

Eén dingetje nog. Ik weet niet of het jou ook opviel, in Matteüs 4, 24. **[13]** ‘Het nieuws over Jezus werd bekend in heel Syrië.’ Blijft even bij mij haken. Wat zou de zorgen-top drie van onze broers en zussen in Syrië zijn? Of, wat maakt het uit: wat zou de zorgen-top drie van wie dan ook in Syrië zijn? ‘Geef vrede, Heer, geef vrede’? En wat, als Jezus nu in Syrië rondliep, wat zou zijn boodschap in deze uithoek van de wereld zijn? Ik denk nog steeds: Gods nieuwe wereld is dichtbij. Ik denk nog steeds, dat Hij zou zorgen voor eten en medische zorg en gezinshereniging. En ik denk dat Hij daarmee nog steeds laat zien: elk hart dat daarvoor open staat, dat dat verlangen heeft, dat is een hart dat open staat voor Hem.

3. En wat moet ik doen dan, om mezelf als gelovige te kunnen zien? Het hoort er inderdaad bij, bij geloven, iets doen. Matteüs 4, 17 zegt niet alleen: ‘Gods nieuwe wereld is dichtbij.’ Matteüs 4, 17 zegt ook: ‘Dit is het moment om je leven te veranderen, want Gods nieuwe wereld is dichtbij.’ En ik denk dat je daar een goede uitwerking van vindt in het vervolg, 18-22. Lees maar mee.

[14] '18 Op een dag liep Jezus langs het Meer van Galilea. Daar zag hij twee broers: Simon, die ook wel Petrus genoemd wordt, en Andreas. Het waren vissers. Ze gooiden hun netten uit in het water. **[15]** 19 Jezus zei tegen hen: 'Kom, ga met mij mee. Ik zal jullie leren om mensen te vangen in plaats van vissen.' 20 Meteen lieten ze hun netten liggen, en ze gingen met Jezus mee.

[16] 21 Een eindje verder zag Jezus twee andere broers: Jakobus en Johannes. Hun vader heette Zebedeüs. Ze zaten in hun boot netten te repareren, samen met hun vader. Toen Jezus de twee broers riep, 22 gingen ze meteen met hem mee. Ze lieten hun vader in de boot achter.'

[17] Wat moet ik doen? Moet ik morgen dan niet op mijn werk verschijnen maar nu ook op zoek naar Jezus? Misschien wel. Denk daar gerust eens over na. Maar laat het je dan eerst raken dat Jezus ze hier in dit stukje dat we lezen, dat Hij ze op komt zoeken. Hij kent ze, Hij zoekt ze op, Hij ziet ze. Hij kent jou, Hij zoekt jou op, Hij ziet je. Wat moet ik doen? Nou, wat gebeurt er als je zijn opdracht aan hen toen op jezelf toepast? 'Ik zal jullie leren om mensen te vangen in plaats van vissen.' Wat moet ik doen? Maakt niet uit. Maar laat wat je doet er op gericht zijn dat de **[18]** mensen om je heen een stap dichterbij God komen. Je kunt eindeloze discussies hebben over allerlei ethische onderwerpen, maar dan doe je nog niks. Je kunt blind varen op je hart om te kiezen wat je gaat doen en nalaten, maar even voor mezelf: mijn hart zegt standaard: je moet op de bank naar de TV kijken. Oké. Wat is er tegen om opnieuw klein te beginnen, maar wel met de kern? Laat wat je doet, wat je ook doet, er op gericht zijn dat de mensen om je heen een stap dichterbij God komen.

Even open kaart: ik gebruik hier een truc. Deze truc: als je bezig bent met wat je eigenlijk gelooft en de vragen die je hebt in je hoofd en de twijfels in je hart, dan stimuleer ik je nu om gewoon vanuit je geloof te leven. Want je kunt denken tot je een ons weegt en twijfelen tot en met, zonder dat je er uit komt. En een manier om te ontdekken wat geloven wel kan zijn is simpelweg als gelovende te leven. Als je nu cynisch bent, dan kun je zeggen dat je jezelf daarmee voor de gek houdt. Prima, maar dan ben ik ook omgekeerd even cynisch – en ik niet alleen. De Deense psycholoog en niet-christen Svend Brinkmann zegt het ook. 'Je ware zelf zijn,' 'ontdekken wie je bent' en 'van jezelf leren houden' noemt hij eigenlijk ijdelheid in beide betekenissen van het woord: zelfgericht en ten diepste onbevredigend. Zijn medicijn? Toewijding aan het welzijn van anderen en de wereld om je heen. 'Richt je op iets groters, iets buiten jou om,' zegt hij. En Christus zegt: 'Ik zei het toch?'

Nog één ding. Als het gaat over hoe goed je geloof is en hoe dat blijkt in wat je doet, dan kom ik veel oververmoeidheid en veel onzekerheid tegen. Om die oververmoeidheid tegen te gaan heb ik je uitgenodigd om in het voetspoor van de apostelen een mensenvisser te worden. Dus: God plaatst iemand op je weg, een leerling in je klas, een medeverkeersdeelnemer, een vriend, een vriendin. Jij gaat gewoon met ze om, gewoon gewoon. En je houdt gewoon in je achterhoofd: dichterbij Jezus. En jouw hele gewone trouw, eerlijkheid, belangstelling, liefde brengen iets van Jezus in hun leven. Nogal bijzonder, als je er over nadent. Maar toch geen last, waar je onder gebukt gaat?

En dan die onzekerheid bij wat je moet doen, van wanneer is het dan genoeg? Nog één keer de woorden van Jezus, nu uit Matteüs 25: 'Dan zal de Mensenzoon tegen de mensen aan zijn rechterkant zeggen: 'Kom, de nieuwe wereld is voor jullie. Want mijn Vader heeft het echte geluk voor jullie bestemd. Dat was al de bedoeling vanaf de schepping. Want toen ik honger had, gaven jullie mij te eten. Toen ik dorst had, gaven jullie mij te drinken. Toen ik een vreemdeling was, namen jullie mij in huis. Toen ik naakt was, gaven jullie mij kleren. Toen ik ziek was, zochten jullie mij op. Toen ik gevangen was, kwamen jullie naar mij toe.' Dan zullen die goede mensen zeggen: 'Maar Heer, wanneer is dat gebeurd? Wanneer had u honger en gaven we u te eten? Wanneer had u dorst en gaven we u te drinken? Wanneer was u een vreemdeling en namen wij u in huis? Wanneer was u naakt en gaven we u kleren? Wanneer was u ziek of gevangen, en kwamen wij naar u toe?' Dan zal de Mensenzoon tegen hen zeggen: 'Luister goed naar mijn woorden: Elke keer dat jullie iets goeds deden voor één van de gelovigen die hier naast mij staan, deed je iets goeds voor mij.'

Wanneer ik iemand een stukje nieuwe wereld breng, dan is het Christus aan wie ik het breng. En net zo goed: wanneer ik iemand een stukje nieuwe wereld breng, dat is het Christus die het door mij brengt. Ik ben de hand van Christus. Je kunt bang zijn voor het oordeel, dat al je zonden aan het licht gaan komen. Vertrouw maar dat die je vergeven zijn. De verrassing zal zijn dat Jezus je gaat laten zien wat jij voor Hem hebt gedaan en wat Hij door jou heeft gedaan. Geloof me: meer dan genoeg.

Amen.